

РОЗДІЛ VI. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

УДК 371.134:793.3

І. С. Грошовик

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ПІДГОТОВКА КЕРІВНИКА ХОРЕОГРАФІЧНОГО КОЛЕКТИВУ В УМАНСЬКОМУ ГУМАНІТАРНО- ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ імені Т. Г. ШЕВЧЕНКА

У статті висвітлено особливості підготовки майбутніх педагогів-хореографів та керівників хореографічних колективів у ВНЗ на прикладі Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка. Проаналізовано, якими особистісними якостями та професійними вміннями повинен володіти майбутній спеціаліст у галузі хореографічного мистецтва для ефективної професійної діяльності. Означено значення участі майбутніх педагогів-хореографів у хореографічних колективах.

Ключові слова: педагог-хореограф, керівник хореографічного колективу, Уманський гуманітарно-педагогічний коледж імені Т. Г. Шевченка, педагогічна майстерність, підготовка, творчість, хореографічний колектив, психолого-педагогічні вміння, хореографічні фахові вміння.

Постановка проблеми. Хореографічне мистецтво в сучасному суспільстві є досить популярним, що сприяє його швидкому розвитку.

Хореографія виступає засобом естетичного виховання широкого профілю, її специфіка визначається різносторонньою дією на людину. Вирішуючи завдання естетичного й духовного розвитку та виховання дітей, танець має можливість впливати на фізичний розвиток, розвиток світоглядної культури, виступає ефективним засобом соціалізації людини, формування здатності до саморегуляції та самовдосконалення.

Маючи такий вплив на формування особистості дитини, виникають підвищені вимоги до підготовки кваліфікованих педагогів-хореографів і керівників хореографічних колективів.

Аналіз актуальних досліджень. Проблему підготовки хореографів розглядалась у працях Т. О. Благової, Б. М. Колногузенка, О. О. Таранцева, А. М. Тарасюк, Л. Ю. Цветкової та ін.

Метою статті є аналіз підготовки майбутніх педагогів-хореографів і керівників хореографічних колективів на прикладі Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка, а також визначити особистісні якості та професійні вміння, якими повинен володіти хореограф.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах проблема підготовки професійних кадрів, накопичення інтелектуального потенціалу країни набуває винятково важливого значення.

Підготовка вчителя в Україні здійснюється у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації. У сфері середньої освіти вчитель відіграє важливе, ключове значення. Він повинен бути активною особистістю, що креативно мислить, постійно знаходитися в творчому пошуку та вміє пробудити такі самі якості у своїх учнях. Усе вище перераховане яскраво проявляється в діяльності педагога-хореографа та керівника хореографічного колективу.

Художній керівник – це передова людина свого часу, людина високої культури та глибоких знань, яка досконало володіє основами професійної майстерності. Від його світогляду та естетичних позицій залежать напрямки творчості всього творчого колективу. Він повинен розбиратися в складних явищах сучасного мистецтва, відрізнити прогресивні тенденції від помилкових, шкідливих. Повинен уміти мислити хореографічними образами, бути мислителем, психологом і педагогом [5].

Одним із вищих навчальних закладів I рівня акредитації, який готує педагога-хореографа й керівника хореографічного колективу є Уманський гуманітарно-педагогічний коледж імені Т. Г. Шевченка. Це сучасний вищий навчальний заклад, високоорганізований творчий колектив працівників і студентів. Він є один із найстаріших вищих навчальних закладів України. Сьогодні він примножує властиві лише йому навчальні, наукові, культурно-мистецькі та спортивні традиції. Головна мета педагогічного та студентського колективів – перетворення коледжу в сучасний європейський навчальний заклад зі збереженням здобутків і утвердженням найкращих національних академічних традицій [3].

Навчальний заклад здійснює підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» з кваліфікацій «Вчитель з дошкільного виховання», «Вчитель з початкової освіти» з додатковою кваліфікацією «Керівник хореографічного колективу дітей дошкільного

віку» та з кваліфікацією «Соціальний педагог», додаткова кваліфікація «Керівник хореографічного колективу» [3].

Таке поєднання, на нашу думку, є досить вдалим. Адже, учитель із дошкільного виховання та вчитель із початкової освіти закладає фундамент майбутньої особистості, навчає найскладнішій людській діяльності вмінню вчитися, спілкуватися з природою, книжкою, людьми. Соціальний педагог організовує виховну роботу з дітьми, молоддю, дорослими в різних соціокультурних середовищах (сім'ї, навчальних і дошкільних закладах, дитячих будинках, притулках тощо) [3]. А мистецтво хореографії може їм у цьому допомогти, воно має значні можливості виховання учнів, особливо молодшого шкільного віку, оскільки танець, а також пов'язані з ним ігри, рухові вправи, спів тощо розвивають розумові й фізичні здібності дітей, їхні почуття та творчу фантазію [4]. Маючи додаткову кваліфікацію «Керівник хореографічного колективу» майбутні педагоги зможуть краще втілити всі освітні завдання.

Дослідники-викладачі (Є. В. Зайцев, С. Л. Зубатов, Т. С. Ткаченко та ін.) доводять, що підготовка майбутніх фахівців-хореографів танцю сприяє розвитку духовності особистості, формуванню національної самосвідомості, а також залученню студентів до народних надбань, традицій, звичаїв, побуту, що, зокрема, відображено в шедеврах народної творчості й хореографії [4].

Можна виділити психолого-педагогічні та хореографічні фахові вміння, якими повинні оволодіти майбутні вчителі для ефективної професійної діяльності:

- володіння методикою виконання хореографічних композицій і власним стилем виконання;
- проведення уроків хореографії та створення хореографічних танцювальних композицій;
- організація міжособистісних контактів і педагогічної взаємодії у процесі створення дитячого хореографічного колективу;
- оновлення змісту навчальної діяльності та професійної орієнтації студентів на хореографічне мистецтво;
- комплексне поєднання різних видів навчальної та виховної діяльності студентів, спрямованої на розвиток їхньої художньо-творчої активності;
- використання системи диференційованих професійно спрямованих завдань, які націлені на формування хореографічних умінь;

- диференційований підхід до вибору форм і методів впливу на студентів різних рівнів професійної підготовки [4].

Підготовку керівника хореографічного колективу повинні здійснювати, відповідно, кваліфіковані та високоосвічені викладачі вищих навчальних закладів. Так, на базі Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка діє Циклова комісія музики та методики музичного виховання, хореографії. Її науково-методичною проблемою є «Формування естетичної культури студентів засобами інтерактивних технологій та особистісно-орієнтованого підходу», а головна мета: «Формування гуманістичної позиції, креативного мислення та розвиток творчих здібностей у студентів засобами музичного та хореографічного мистецтва» [3].

Викладачі комісії хореографічного напрямку забезпечують викладання таких дисциплін: ритміка і хореографія; класичний, народний, бальний танці; методики роботи з дитячим хореографічним колективом; навчання елементарним навичкам гри на музичному інструменті [3]. Усі ці дисципліни дають ті знання, які будуть необхідні в хореографічній діяльності, сприятимуть можливості проявити свою педагогічну майстерність, як керівника хореографічного колективу.

Педагогічну майстерність можна визначити як доведені до високого рівня досконалості знання, уміння, навички, володіння різними методиками, спрямованими на забезпечення ефективності навчально-виховного процесу. Вона може спрямовуватися на репродуктивне та творче засвоєння студентами певних видів діяльності, набуття практичного досвіду, формування високої професійної культури [2, 22–23].

Мистецькі спеціальності, зокрема, хореографія, як ніякі інші, потребують від викладача творчих якостей, особистісної спрямованості на творчість, оскільки він не тільки залучає студентів до суто технічного виконання елементів, але й пробуджує у них бажання творити за законами краси [2, 23].

Постійне підвищення своєї професійної педагогічної майстерності є одним із основних завдань циклової комісії музики та методики музичного виховання, хореографії [3].

Характерною рисою підготовки викладачів хореографії є їхня орієнтація на втілення творчого принципу навчання. Головне завдання вчителя хореографії введення вихованців у дивовижний світ мистецтва [4].

Творчий характер педагогічної діяльності безпосередньо пов'язаний з професійно-особистісною мотивацією викладача, з появою у нього бази фахових знань, вмінь, власного досвіду певної творчої ідеї. Здійснюючи пошук нових оригінальних шляхів і засобів для її реалізації, такий

викладач не копіює чужий досвід, а опрацьовуючи його, робить частиною власних педагогічних ідей [2, 23].

У хореографічній роботі першочергове значення має вміння передати свою любов до мистецтва, любити дітей і бути для них прикладом і зразком для наслідування [1, 143]. Даний процес активно відбувається в творчих хореографічних колективах, тому майбутній педагог-хореограф повинен мати уявлення про їхню діяльність.

На базі Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка діє три творчих хореографічних колективи, два з яких є студентськими – народний самодіяльний ансамбль танцю «Вербиченька» та народний самодіяльний ансамбль танцю «Амелі».

Народний самодіяльний ансамбль танцю «Вербиченька» створений у 1978 році заслуженим працівником культури України Вадимом Кострицею, а Народний самодіяльний ансамбль танцю «Амелі» створений в 2009 році Андрієм Болдиревим на базі Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка. В основу репертуару колективів входять кращі твори народної хореографії України та авторські постановки. Основним завданням є збереження й подальший розвиток національної та світової хореографічної спадщини [3].

Займаючись у самодіяльних ансамблях танцю майбутні керівники хореографічних колективів переймають від своїх викладачів досвід, який обов'язково знадобиться в їхній творчій професійній діяльності.

Висновки. Отже, з розвитком сучасного суспільства підготовка майбутніх педагогів-хореографів та керівників хореографічних колективів набуває важливого значення. Така підготовка в Україні здійснюється у вищих навчальних закладах I–IV рівнів акредитації.

Вищим навчальним закладом I рівня акредитації, який здійснює таку підготовку є Уманський гуманітарно-педагогічний коледж імені Т. Г. Шевченка. Коледж готує фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» з кваліфікацій «Вчитель з дошкільного виховання», «Вчитель з початкової освіти» з додатковою кваліфікацією «Керівник хореографічного колективу дітей дошкільного віку» та з кваліфікацією «Соціальний педагог», додаткова кваліфікація «Керівник хореографічного колективу». Викладачі закладу забезпечують викладання відповідних дисциплін, студенти займаються у творчих хореографічних колективах і переймають досвід своїх наставників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом / Б. М. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2005. – 153 с.
2. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю / Л. Ю. Цветкова – К. : Альтерпрес, 2010. – 324 с.
3. <http://umanpedcollege.at.ua/>
4. <http://www.educationua.net/silovs-498-1.html>
5. <http://www.edudirect.net/sopids-772-1.html>

РЕЗЮМЕ

Грошовык И. С. Подготовка руководителя хореографических коллективов в Уманском гуманитарно-педагогическом колледже имени Т. Г. Шевченка.

С развитием современного общества подготовка будущих педагогов-хореографов и руководителей хореографических коллективов приобретает важное значение. Такая подготовка в Украине осуществляется в высших учебных заведениях I-IV уровней аккредитации.

Одним из высших учебных заведений I уровня аккредитации, который готовит педагога-хореографа и руководителя хореографического коллектива является Уманский гуманитарно-педагогический колледж имени Т. Г. Шевченка. Учебное заведение осуществляет подготовку специалистов образовательного уровня «младший специалист» с квалификацией «Учитель с дошкольного воспитания», «Учитель начального образования» с дополнительной квалификацией «Руководитель хореографического коллектива детей дошкольного возраста» и с квалификацией «Социальный педагог», дополнительная квалификация «Руководитель хореографического коллектива».

Преподаватели комиссии хореографического направления обеспечивают преподавание соответствующих дисциплин. Студенты посещают народные самодеятельные ансамбли танца «Вербиченька» и «Амели».

Ключевые слова: педагог-хореограф, руководитель хореографического коллектива, Уманский гуманитарно-педагогический колледж имени Т. Г. Шевченко, педагогическое мастерство, подготовка, творчество, хореографический коллектив, психолого-педагогические умения, хореографические профессиональные умения.

SUMMARY

Groshovyk I. Preparation of the leader of choreographic collective in T. Shevchenko Uman humanitarian pedagogical college.

With the development of modern society preparation of future teachers-choreographers and leaders of choreographic collectives has become more important. This preparation is carried out in Ukraine in higher educational institutions of the I-IV accreditation levels.

In the article the features of preparation of future teachers-choreographers and leaders of choreographic collectives in higher educational institution is shown on the example of Uman Humanitarian Pedagogical College named after Taras Shevchenko.

The author has analyzed the personal qualities and professional skills which a future specialist should have in the sphere of choreography for effective professional activity. The article has determined value of future participation of the teachers-choreographers in dance bands.

The author stresses that the art director is the foremost man of his time, a man of high culture and deep knowledge that has mastered the basics of professional skills. Creativity of the team depends on his philosophy and aesthetic positions. He has to understand the complex phenomena of modern art, distinguish the progressive tendencies of false, malicious. He must be able to think choreographic images to be a philosopher, a psychologist and a teacher.

One of the higher educational institutions of such level of accreditation, which trains a teacher-choreographer and a leader of choreographic collective is T. Shevchenko Uman Humanitarian Pedagogical College. The educational institution provides preparation of the specialists of the following educational qualification levels: «a junior specialist» with qualifications «A teacher of pre-school education», «A teacher of primary education» with additional qualification «A leader of choreographic collective of preschool children» and qualification «A social pedagogue» with an additional qualification «A leader of choreographic collective».

The teachers of choreographic commission provide the teaching of the appropriate disciplines. The students attend folk amateur dance ensembles «Verbychenka» and «Amelie».

Key words: *a teacher-choreographer, a leader of choreographic collective, T. Shevchenko Uman Humanitarian Pedagogical College, pedagogical mastery, preparation, creativity, a choreographic collective, psycho-pedagogical skills, professional choreographic skills.*